

Natalia LOLO

ORCID: 0000-0002-1436-4935

*Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN
w Krakowie*

Technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji przedszkolnej — rola i możliwości wykorzystania wybranych narzędzi cyfrowych

Abstract: Information and communication technologies in pre-school education — role and opportunities to use selected digital tools

Main topic analyzed in the article is role and opportunities to use of information and communication technologies in pre-school education. Uses of ICT in the educational process is one of the ways to increase motivation and development of key competences of child. Information and communication technologies contribute to the overall development of children in all areas. The topic of the article is also to analyze the most popular digital tools using in pre-school education and their impact on the development of children's skills.

Keywords: information and communication technologies, pre-school education, role of ICT, educational value of ICT, digital tools

Słowa kluczowe: technologie informacyjno-komunikacyjne, edukacja przedszkolna, rola TIK, walory edukacyjne TIK, narzędzie cyfrowe

Wstęp

Technologie informacyjno-komunikacyjne generują sposób nauczania, który odbywa się przez komunikowanie, przetwarzanie, gromadzenie i przesyłanie informacji w postaci elektronicznej (Gandzel, 2020, s. 100). Odkąd nowoczesne technologie pojawiły się w życiu człowieka, zmienił się jego sposób komunikowania i funkcjonowania a także wpłynęło to na działanie różnych instytucji (w tym szkół i przedszkoli). Obecnie technologie towarzyszą człowiekowi w każdym obszarze jego życia.

Rola technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji przedszkolnej

Technologie informacyjno-komunikacyjne odgrywają ważną rolę w edukacji przedszkolnej. Przede wszystkim wspomagają proces edukacji, a także aktywizują i stymulują dziecko. Szczególnie w okresie przedszkolnym dzieci zdecydowanie chętniej wolą bawić się przy użyciu TIK niż korzystać z tradycyjnych zabawek. Wpływa to na bardziej efektywny rozwój poznawczy dziecka. Okres przedszkolny obejmuje przedział wiekowy 3–6 lat. Jest to czas bardzo intensywnych zmian rozwojowych, szczególnie dotyczących funkcjonowania poznawczego, fizycznego, motorycznego oraz społecznego i emocjonalnego. Zatem poprawne wykorzystanie narzędzi TIK w edukacji przedszkolnej stwarza szanse rozwoju poszczególnych obszarów życia jednostki (Klichowski i in., 2017, s. 115–116). W obecnym systemie edukacyjnym znajdują się informacje dotyczące kształcenia u dzieci kompetencji kluczowych. Wśród nich jest m.in. przygotowanie do życia i radzenia sobie we współczesnym świecie. Biorąc pod uwagę te zapisy i wszechobecność technologii, nie sposób organizować procesu edukacyjnego bez wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych. Zadaniem nauczyciela edukacji przedszkolnej jest odpowiedni dobór materiałów dostosowany do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym. Aby nauczyciel dobrze wypełniał swoje zadanie, powinien być wyposażony w wiedzę pedagogiczną i umiejętności techniczne. Planując proces edukacyjny z wykorzystaniem TIK, nauczyciel powinien dobrać odpowiednie materiały i programy, które pozwolą dzieciom poznawać i doskonalić wiedzę o otaczającym ich świecie i przygotowują je do rozwijania umiejętności technicznych. Oprócz tego technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji przedszkolnej uatrakcyjnają omawiane zagadnienia, a tym samym wyzwalają u dzieci wszechstronną aktywność, pobudzają ich zainteresowania, wspierają twórczość, rozwijają spostrzegawczość, sprawność manualną i umiejętność logicznego myślenia. Przemyślane wykorzystanie narzędzi TIK w edukacji stwarza dzieciom szansę rozwijania mowy i kompetencji językowych, a także stymuluje je do nauki pisania. Użytkowanie TIK skłania je do zadawania pytań i dyskusji, a także zachęca do pierwszych prób pisania (za pomocą palca, czy też pisaka interaktywnego). Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych może mieć także zastosowanie terapeutyczne, ponieważ umożliwia dzieciom zdobywanie wiedzy za pośrednictwem wielu zmysłów. Nauczyciel, który dysponuje TIK w placówce edukacyjnej, powinien tak organizować zajęcia, aby w pełni wykorzystał ich potencjał (Pietras-Pacynko, 2019; dostęp: 2 VI 2022).

Walory edukacyjne najpopularniejszych narzędzi cyfrowych wykorzystywanych w edukacji przedszkolnej

Najpopularniejszymi narzędziami TIK stosowanymi w edukacji są: komputery, tablety, smartfony, tablice interaktywne (Gandzel, 2020, s. 102). Oprócz wymienionych dużym zainteresowaniem najmłodszych cieszą się SmartFloor, edukacyjne roboty — Ozoboty, a także aplikacje takie, jak Learning Apps, Quizizz, Kahoot i Scratchjr.

Szczególnością edukacyjną ma tablica interaktywna, którą posiada coraz więcej placówek edukacyjnych. Wykorzystanie tablicy multimedialnej na zajęciach z dziećmi nie tylko uatrakcyjnia ich przebieg, ale także daje dzieciom możliwość aktywnego uczestniczenia i współtworzenia zajęć. Dzięki zainstalowanemu oprogramowaniu tablicy nauczyciel może za pomocą rzutnika pokazywać dzieciom treści bądź obrazy z własnego komputera. Ponieważ ekran tablicy jest interaktywny, nauczyciel może aktywizować dzieci do uczestniczenia w zajęciach i zachęcać je do wykonywania zadań.

Ogromne walory edukacyjne mają także dywany interaktywne SmartFloor. Dziecko, korzystając z ich możliwości, steruje obrazem za pomocą ruchu lub specjalnego pisaka interaktywnego. W zasobach podłogi interaktywnej mieszczą się gry logiczne, ruchowe, zadania z programowania i liczne łamigłówki. Wykorzystanie tego narzędzia TIK na zajęciach z dziećmi motywuje je do ćwiczeń, pobudza wyobraźnię, a także wspiera rozwój dużej motoryki.

Bardzo przydatnymi narzędziami TIK w edukacji przedszkolnej są także aplikacje takie jak LearningApps czy Scratchjr. Wykorzystując LearningApps, nauczyciel może tworzyć dla dzieci quizy, zagadki słuchowe czy gry interaktywne. LearningApps umożliwia także tworzenie zadań takich jak: „znajdź parę”, „memo”, krzyżówki, puzzle, testy, układanie zdań z lukami, ale też wiele różnych gier i zabaw (Gandzel, 2020, s. 105). Z kolei program Scratchjr umożliwia dzieciom samodzielne programowanie interaktywnych gier i opowiadań. Podczas programowania dzieci uczą się rozwiązywać problemy i projektować rozwiązania oraz rozwijają umiejętności analitycznego myślenia, która jest podstawą sukcesu w dalszej edukacji.

Podsumowanie

Narzędzia TIK w edukacji przedszkolnej nie tylko uatrakcyjniają i wspomagają pracę nauczyciela, ale także aktywizują i stymulują dziecko. Wykorzystywanie narzędzi TIK w sposób przemyślany wspiera całościowy rozwój dziecka.

Bibliografia

- Gandzel, A. (2020). *Wykorzystanie wybranych narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnej w rozwoju percepcji słuchowej, jako elementu konstytuującego naukę czytania i pisania*. „Monografie — Politechnika Lubelska”. Lublin: Wyd. Politechniki Lubelskiej.
- Klichowski, M., Pyżalski, J., Kuszak, K., Klichowska, A. (2017). *Jak technologie informacyjno-komunikacyjne mogą wspierać rozwój dziecka w wieku przedszkolnym? — studium teoretyczne*. W: J. Pyżalski (red.) *Małe dzieci w świecie technologii informacyjno-komunikacyjnych*, Łódź: Eter.
- Pietras-Pacynko, R. (2019). *TIK w nauczaniu i edukacji w przedszkolu*, <http://www.cen.edu.pl/Materialy-metodyczne,143/XII-2019-TIK-w-nauczaniu-i-edukacji-w-przedszkolu,897.html?fbclid=IwAR34gs1YIrrj-56FoPKsZwreqQVg6liGZONXORrjN7ZiwhCeBn9a0V3HKbrY> (dostęp 2 VI 2022).